

52 tipov na ochranu biodiverzity

EURÓPSKA
KOMISIA

životné prostredie

Túto publikáciu pripravil Kráľovský belgický inštitút prírodných vied vo francúzskom a holandskom jazyku. Pôvodná verzia tohto diela bola zverejnená v roku 2009 v rámci Medzinárodného roka biodiverzity 2010 pod názvom „366 gestes pour la biodiversité“.

Konečná úprava textov: Charlotte Degueldreová
Ilustrácie: Claude Desmedt

Copyright © 2009 Kráľovský belgický inštitút prírodných vied
Reprodukcia textov a obrázkov je povolená a dokonca sa podporuje na osobné a/alebo pedagogické, ale prísne nekomerčné účely, pod podmienkou citovania zdroja a odkazu na stránku www.jedonnevieamaplanete.be. Všetky práva na reprodukciu, preklad a adaptáciu sú vyhradené pre všetky krajiny, pokiaľ by išlo o použitie na iné, ako vyššie uvedené účely.

Publikáciu preložilo a adaptovalo generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre životné prostredie v rámci kampane na podporu biodiverzity „Všetci sme na jednej lodi“ (www.vsetcismenajednejlodi.eu).

Názory vyjadrené v tomto dokumente nevyjadrujú nevyhnutne názory Európskej komisie.

Preklad do slovenského jazyka a úprava © Európska únia, 2011
Reprodukcia je povolená len na nekomerčné účely a s uvedením zdroja.

52 tipov na ochranu biodiverzity

EURÓPSKA KOMISIA
GENERÁLNE RIADITEĽSTVO PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

***Europe Direct je služba, ktorá vám pomôže nájsť
odpovede na vaše otázky o Európskej únii***

Bezplatné telefónne číslo*:

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Niektorí operátori mobilných sietí nepovoľujú prístup k číslam 00800 alebo tieto hovory fakturujú.

Viac doplňujúcich informácií o Európskej únii je k dispozícii na internete.
Sú dostupné cez server Európa (<http://europa.eu>).

Katalogizačné údaje nájdete na konci tejto publikácie.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2011.

ISBN 978-92-79-18631-8

doi:10.2779/97131

Printed in Belgium

VYTLAČENÉ NA RECYKLOVANOM PAPIERI, KTORÉMU BOLA UDELENÁ ENVIRONMENTÁLNA ZNAČKA EÚ (ECOLABEL)

PREDSLOV

Vďaka biodiverzite – rozmanitosti života na Zemi, je naša planéta obývateľná a krásna. Mnohí z nás v prírode vyhľadávajú pookriatie, inšpiráciu alebo oddych. Bez prírody by sme nemali zdroje obživy, energie, nerastných surovín, vzduchu a vody, ktoré sú nevyhnutným predpokladom života, ako ho poznáme, a na ktorých stavia naše hospodárstvo.

Napriek jej jedinečnosti často berieme prírodu ako samozrejmosť. Mnohé prírodné systémy sú pod rastúcim tlakom, čo sa odráža na ich menej účinnom fungovaní a môže dokonca viesť k ich zániku. Strata biodiverzity, ako tento fenomén zvykneme nazývať, je pričastá.

Preto sa Európska únia zaviazala zabraňovať strate biodiverzity. Počas ostatných 25 rokov EÚ na svojom území vybudovala sieť 26 000 chránených oblastí, ktoré spoločne pokrývajú viac ako 850 000 km². Sieť má názov Natura 2000, je najväčšou sieťou chránených oblastí na svete a dosvedčuje akú dôležitosť prikladáme otázke biodiverzity. Sme odhodlaní posilniť tento významný program o ďalšie dlhodobé opatrenia.

Všetci môžeme priložiť ruku k dielu. Je v silách nás všetkých pomáhať pri zachovávaní biodiverzity a každý jeden z nás by sa mal do tohto úsilia zapojiť. Každý môže urobiť malé zmeny vo svojich bežných návykoch bez toho, aby sa jeho život obrátil naruby. Ak sa tieto malé zmeny spoja, môžu prispieť k zmene.

Dúfame, že tipy v tejto šikovnej príručke vám k tejto zmene pomôžu prispieť. Je to miestne potraviny danej sezóny, šetriť vodou, kompostovať odpad z jedla, či lepšie spoznávať živočíšne a rastlinné druhy, ktoré žijú vo vašej oblasti...ak sa každý podujme vykonať hoci len zopár z týchto jednoduchých krokov, veľkou mierou prispeje k zachovaniu prírodných zdrojov pre budúce generácie.

Janez Potočnik
Komisár EÚ pre životné prostredie

ČO JE BIODIVERZITA?

Biodiverzita je všade okolo nás a aj my sme jej súčasťou. Pozostáva z troch hlavných kategórií prvkov:

- ◆ Rôzne typy druhov, ktoré žijú na Zemi vrátane živočíchov, rastlín, zeleniny, húb, rias, baktérií či dokonca aj vírusov;
- ◆ Rozdiely medzi jednotlivcami toho istého druhu – v rozmeroch, tvaroch a farbách;
- ◆ Rôzne ekosystémy, napr. oceány, lesy alebo koralové útesy, a druhy, ktoré ich obývajú a ich vzájomné pôsobenie.

Podľa vedeckých údajov je na Zemi okolo 1,9 milióna rôznych živých druhov, no skutočné číslo je určite oveľa, oveľa vyššie. Mnohé druhy sú mikroskopické alebo žijú hlboko v zemi alebo v oceánoch, iné jednoducho neboli ešte objavené.

PREČO JE BIODIVERZITA DÔLEŽITÁ?

Biodiverzita je výsledkom evolúcie trvajúcej 3,8 miliárd rokov a ľudstvo bez nej nemôže prežiť. Z prírody čerpáme mnoho základných zdrojov vrátane potravín, stavebného materiálu, tepla, textílií alebo aktívnych prísad v medicíne. Príroda okrem toho zabezpečuje ďalšie základné životné funkcie, od opelenia rastlín, cez čistenie ovzdušia, vody a pôdy až po predchádzanie záplavám.

Život vo forme, ktorú poznáme, by bol bez týchto základných materiálov a služieb nemožný. Bohužiaľ, príliš často zabúdame na to, čo nám príroda dáva. V našej priemyselnej spoločnosti sa biodiverzita považuje za samozrejmosť a chápe sa ako niečo, čo je zadarmo a trvá večne. V skutočnosti však vytvárame na prírodu čoraz väčší tlak a mnohé ľudské činnosti predstavujú vážnu hrozbu pre existenciu mnohých druhov.

Zoznam činností, ktorými sa vytvára tlak na biodiverzitu, je dlhý a patrí doň ničenie a rozdrobovanie biotopov; znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy; príliš intenzívny rybolov a nadmerné využívanie zdrojov, lesov a pôdy; zavádzanie druhov, ktoré sú cudzie v danom prostredí; a vypúšťanie čoraz väčšieho objemu skleníkových plynov, ktoré spôsobujú globálne otepľovanie.

ČO MÔŽEME UROBIŤ NA OCHRANU BIODIVERZITY?

V tejto brožúre nájdete 52 návrhov, ktorými môžete každý týždeň v roku prispieť k zmene a ich súčasťou sú:

- ◆ Praktické gestá, ktoré možno vykonávať každý deň;
- ◆ Zvyšovanie povedomia vo svojej obci;
- ◆ Napomáhanie výskumu pozorovaním a zaznamenávaním voľne žijúcich zvierat a ekosystémov;
- ◆ Využívanie udržateľných techník vo svojej záhrade;
- ◆ Stavbárske projekty a tipy na podomácke vyrábanie vecí.

Viac informácií o biodiverzite nájdete na webovej stránke:
http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

PODPORUJEM ZDRUŽENIA NA OCHRANU PRÍRODY.

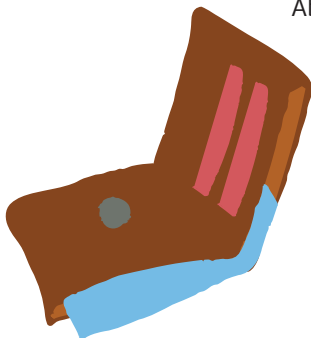
1.
týždeň

Hlavným cieľom týchto združení je zastaviť degradáciu biodiverzity, prípadne zachovávať alebo obnovovať rovnováhu rozličných chránených biotopov (lesy, rieky, jazerá, parky, mestské záhrady a pod.), a to všetko v súlade s ľudskou činnosťou.

Ich činnosti? Monitorovanie druhov, vytváranie a správa prírodných rezervácií, obnovovanie vzácných prostredí, organizovanie konferencií, prechádzok na objavovanie prírody, dni zvyšovania povedomia, ciele aktivy (ako napríklad aktivy na záchranu ropúch) a pod.

Aby ste ich podporili, staňte sa členom, darujte im finančné prostriedky, kupujte si ich publikácie a výrobky, alebo sa dobrovoľne zúčastňujte na ich rekonštrukčných prácach.

POČAS PRECHÁDZOK NERUŠÍM ZVIERATÁ.

2.
týždeň

V zime sa treba možno ešte viac ako v ktoromkoľvek inom ročnom období za každú cenu vyhnúť tomu, aby ste počas prechádzok v prírode rušili zvieratá. Ak ich vyrušíte v ich úkryte, ak ich prekvapíte, keď sa snažia nájsť trochu potravy alebo ak ich zobudíte počas zimného spánku, je možné, že stratia aj tú trochu zásob, ktorú potrebujú na únik alebo úkryt. A to by sa im mohlo stať osudným!

Hlavne teda neodbočujte z vyznačených chodníkov, robte čo najmenší hluč a len z diaľky pozorujte tie zvieratá, ktoré sa, ako aj vy, vybrali nadýchať trochu čerstvého vzduchu.

PRAVIDELNE SI OBJEDNÁVAM BALÍK BIOPOTRAVÍN.

3.
týždeň

Vďaka ohladuplným výrobným technikám pestovania miestnych druhov a nepoužívaniu chemického hnojenia a pesticídov bráni biologické poľnohospodárstvo vyčerpaniu pôdy, obmedzuje znečistenie podzemných vôd a rešpektuje vedľajšie efekty pestovania (včely, dážďovky a pod.) a okolité ekosystémy.

Okrem toho, často vyzdvihuje zabudnuté miestne odrody pre ich chuťové alebo výživové kvality: topinambury, staré druhy obilia, nevšedné jablká...

Objednávať si balíčky biopotravín znamená prijať globálnu ekologickú filozofiu. Uistite sa, že ovocie a zelenina sú z miestnej a sezónnej (menej konzervácie a dopravy) výroby, a že ich balenie je obmedzené na minimum.

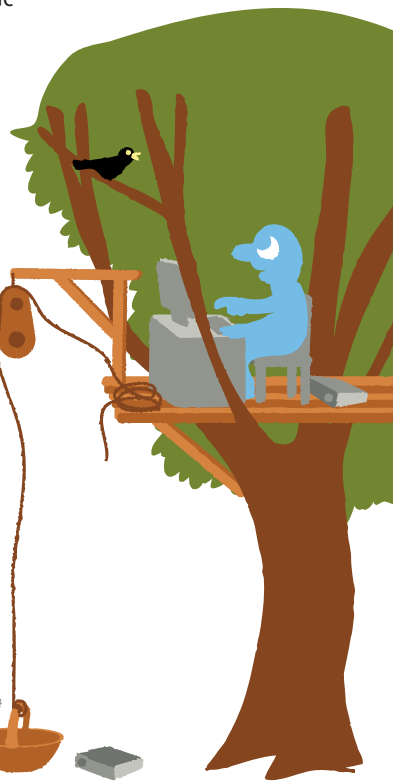
PODPORUJEM BIODIVERZITU NA MIESTE, KDE PRACUJEM.

4.
týždeň

Sťahujete sa alebo prerábate? Nezabudnite pri tom čo najviac zohľadňovať okolitú prírodu (nezabudnite na prechody pre zvieratá, nechajte faunu a flóru osídliť vaše nádrže na dažďovú vodu a pod.). Zachovajte alebo zasadte čo najviac stromov, rozmanitých kríkov, jazierok, či prielohov.

Pokiaľ ide o budovu, jej konečnú úpravu a nábytok, vyberajte si ekologické materiály a výrobky, ktoré sú prírodné, trvalé, recyklovateľné a podľa možnosti miestneho pôvodu. Obmedzte spotrebu neobnoviteľnej energie a tvorbu odpadkov...

Znížite tým ekologickú stopu vášho podniku a zároveň zlepšíte pracovné prostredie, imidž vašej značky a obchodnú hodnotu miesta!

ZNIŽUJEM EMISIE SKLENÍKOVÝCH PLYNOV.

5.
týždeň

Sprchovať sa, svietiť, cestovať, ale aj sa stravovať, obliekať či dokonca dýchať: všetko, čo robíme vytvára skleníkové plyny, ktoré v prípade prebytku vrhajú našu planétu do nebezpečenstva. Púšte sa rozširujú, ľadovce topia, hladina morí stúpa... Stručne povedané, celé ekosystémy sú narušené.

Znižujte emisie skleníkových plynov tak, že budete konzumovať čo najviac sezónnych, miestnych výrobkov, ktoré majú ekologické označenie. Alebo sa presúvajte peši, na bicykli či hromadnou dopravou, a tak predchádzajte plytvaniu.

Kompenzujte emisie tak, že vytvoríte dobré podmienky pre biodiverzitu u vás doma (vdďaka jazierku, kvitnúcej lúke, vtáčim búdkam a pod.) a podporujte združenia na ochranu prírody alebo projekty zalesňovania.

POUŽÍVAM SVOJ MOBILNÝ TELEFÓN ČO NAJDLHŠIE.

6.
týždeň

Výroba hracích konzol, počítačov a mobilných telefónov si vyžaduje rozličné minerály (meď, kobalt, olovo), ktorých dopyt neustále rastie. Bane, z ktorých pochádzajú, sa nachádzajú skoro na celej planéte a ich ťažba má veľký dopad na okolité prostredie.

V Demokratickej republike Kongo, kde sa ťaží známy kolumbit-tantalit, je v nebezpečenstve neobvyklá biodiverzita v provincii Kivu: nelegálny lov posledných goríl, ale aj slonov či okapií. Aby sa baníci mohli stravovať a mohli mať dostatok dreva na stavanie, vykurovanie a na zväčšovanie baní, dochádza k obrovskému odlesňovaniu, erózii a znečisťovaniu pôdy, vody, vzduchu. A to nespomíname ozbrojené konflikty!

Teda skôr, ako si vymeníte mobilný telefón alebo notebook, dobre o tom popremýšľajte!

RYBY NAKUPUJEM ZODPOVEDNE.

7.
týždeň

Tuniak modroplutvý, treska, losos, platesa, mieň... Odporúča sa prestať konzumovať tieto druhy. Nadmerný rybolov, nevhodné obdobie odchyty (často uprostred reprodukčného obdobia rýb) alebo niektoré metódy lovu (ničiace morské dno alebo spôsobujúce náhodné ulovenie mladých jedincov) ohrozujú obnovenie ich populácie.

Dajte im čas, aby oživilu svoju populáciu: jedzte len ryby a kôrovce patriace medzi neohrozené druhy. A kupujte radšej výrobky pochádzajúce z miestneho lovu alebo tie, ktoré majú označenie Rady pre námorný dozor (MSC).

Viac informácií o tomto označení nájdete na: www.msc.org

NEHÁDŽEM ODPADKY NA ZEM.

8.
týždeň

Vyhadzovanie odpadkov do prírody vplýva na životné prostredie a často má preň ničivé následky.

Niektoré odpadky škodia okamžite: ohorkami a žuvačkami sa zvieratá, ktoré ich prehltnú, môžu otráviť alebo udusiť, malé cicavce a obojživelníky sú uväznené vo fľašiach, kúsky rozbitého skla môžu zraniť väčšie zvieratá, alebo sklo môže pôsobiť ako lupa a spôsobiť požiar.

Iné odpadky môžu mať dlhodobjší vplyv: plast sa rozkladá stovky rokov, pričom vypúšťa toxické látky, hromada smetí obsahuje ťažké kovy, ktoré prenikajú do pôdy a kontaminujú podzemné vody...

Používajte teda verejné smetiaky a recyklujte všetko, čo sa recyklovať dá!

PRICHÝLIM MIESTNU FAUNU POD SVOJU STRECHU.

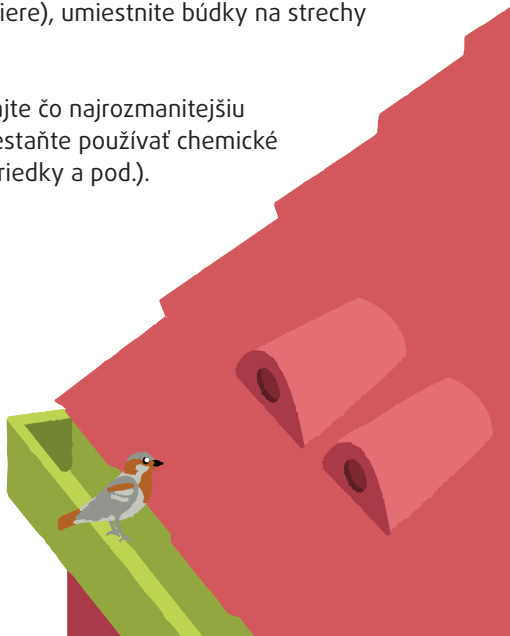
9.
týždeň

Staviate alebo renovujete? Nezabudnite zabudovať úkryty pre miestnu faunu.

Informujte sa o tom, aké druhy by sa u vás mohli usadiť: aké druhy by ste prijali? Potom urobte potrebné úpravy: navrtajte diery do hrubého múra a uvoľnite škáry (pre niektoré samotárske včely), urobte diery do tvárnic (pre netopiere), nezabudnite na vstup cez podkrovie (pre nočné vtáky a netopiere), umiestnite búdky na strechy a na balkóny...

Poskytnite im z vašej strany všetky možnosti: majte čo najrozmanitejšiu záhradu, vaši pozvaní v nej ľahšie nájdu jedlo. Prestaňte používať chemické výrobky (pesticídy a hnojivá, farby, čistiace prostriedky a pod.).

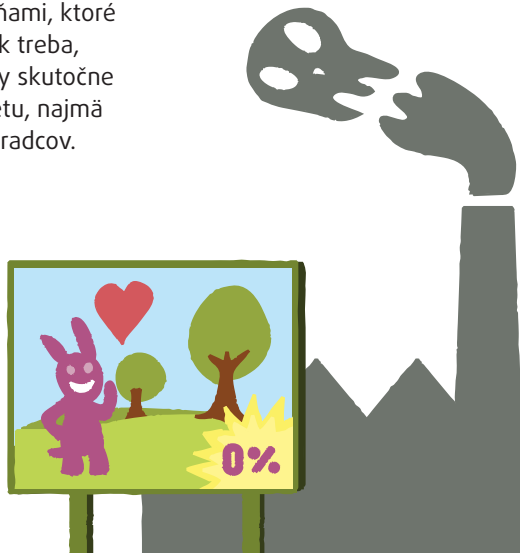
NEDÔVERUJEM „GREENWASHINGU“

10.
týždeň

Niektoré podniky, najmä automobiloví výrobcovia, neváhajú a vychvalujú „ekologické“ výhody svojich výrobkov, ktoré ekologickými vôbec nie sú. Iní potrebujú „ozeleniť“ svoj imidž, pretože ich činnosti sú silne znečisťujúce alebo škodia biodiverzite (výroba skleníkových plynov, kľčovanie terénov z dôvodu rozširovania, využívanie riečnych vôd na chladenie strojov a pod.).

Nedajte sa zmiať ich reklamnými kampaňami, ktoré sú príliš zelené na to, aby boli pravdivé. Ak treba, odhalte ich. A bojujte za to, aby tieto firmy skutočne znižovali svoj negatívny vplyv na planétu, najmä prostredníctvom využitia ekologických poradcov.

V DOMÁCNOSTI POUŽÍVAM EKOLOGICKY ŠETRNÉ ČISTIACE PROSTRIEDKY.

11.
týždeň

Dokonca aj po prečistení v čističke obsahuje vypúšťaná voda značnú časť fosfátov, rozpúšťadiel, povrchovo aktívnych látok a iné chemické výrobky, ktoré sa nachádzajú v dnešných pracích prostriedkoch. Tieto zložky, často veľmi znečisťujúce, môžu mať vážne dôsledky na biodiverzitu – najmä na vodné prostredie – a na naše zdravie!

Čo robiť? Vyberajte si pracie prostriedky s označením ekologické. Ešte lepšie by bolo používať kúsky prírodného mydla pri praní, mazľavé mydlo na čistenie dlážky, teplý ocot na odstraňovanie vodného kameňa, sódu bikarbónu (s octom alebo bez) na drhnutie bez poškrabania hrncov, na čistenie toaliet... A najmä, predchádzajte nadmerným dávkam. Majte radšej ľahkú ruku!

PRECHÁDZAM SA A REŠPEKTUJEM PRÍRODU.

12.
týždeň

V prírode sa prechádzajte radšej mlčky: robte čo najmenší hluk, a ak chcete pozorovať divoké zvieratá, neoblečte si živé farby a nepoužite priveľa parfému.

Držte sa vyhradených chodníkov. Menej tým riskujete, že budete vyrušovať zvieratá, alebo že zašliapnete rastliny, machy či huby.

Ak vezmete so sebou psa, majte ho na vôdzke a dohliadnite na to, aby zostal na cestičke. Uistite sa, aby neštekal alebo aby nerozohnal všetky zvieratá (mimochodom, ak dúfate, že ich uvidíte, radšej nechajte vášho verného spoločníka doma!).

A nakoniec, neodhadzujte do prírody žiadne odpadky a zbierajte len to, čo odpadkami je.

POCHUTNÁVAM SI NA BIODIVERZITE NA SVOJOM TANIERI.

13.
týždeň

Združenie Slow Food, ktoré vzniklo ako reakcia na rozmach fast-foodov a nezdravého stravovania, ukázalo, že úsilie podporovať chuť a záujem spotrebiteľov o potraviny má dobrý vplyv na ochranu biodiverzity.

Ako? Veľmi jednoducho. Jedli ste už niekedy paštrnákové veluté, topinamburové čipsy alebo slimačí kaviár? Ak áno, prispievate k záchrane zabudnutých odrôd (ako sú napríklad hľuzy) a ohrozených druhov (ako napríklad jeseter).

Viac informácií o tomto združení, jeho aktivitách a o nadácii Fondation Slow Food pre biodiverzitu nájdete na: www.slowfood.com

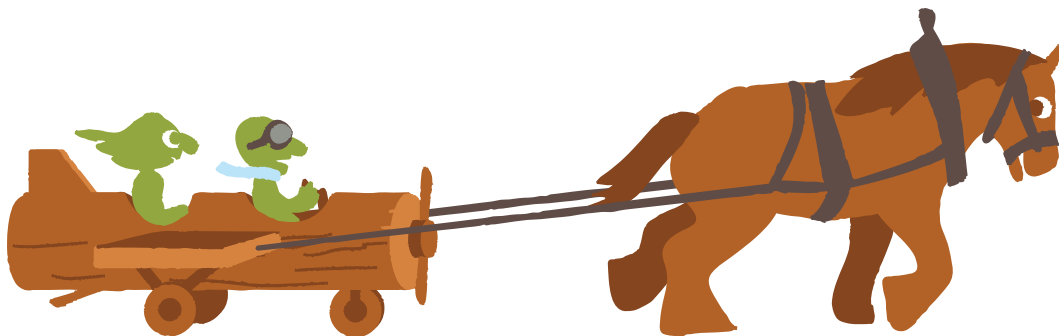
POČAS CESTOVANIA OBMEDZUJEM A KOMPENZUJEM EMISIE CO₂.

14.
týždeň

Aj počas dovolenky obmedzujte emisie skleníkových plynov, medzi ktorými je aj známy CO₂. Chodievajte na prechádzky, kempovať (ale nie nadvoko!) alebo praktikujte ekologický cestovný ruch. Uprednostňujte blízke strediská a jazdite na bicykli, vlakom alebo prečo nie na voze ťahanom koňom?! Na mieste konzumujte miestne a sezónne výrobky, obmedzujte používanie motorizovaných vozidiel, zaobídte sa bez klimatizácie...

Ak sa nedá predísť cestovaniu lietadlom, uprednostňujte priame lety (prestupy si vyžadujú enormné množstvo paliva). A kompenzujte emisie CO₂ počas vášho cestovania tak, že budete financovať projekty na ochranu biodiverzity alebo zalesňovania vo vašom regióne alebo vo vzdialenejších krajoch.

ORGANIZUJEM TEAMBUILDING ZAMERANÝ NA BIODIVERZITU.

15.
týždeň

Potrebujete posilniť súdržnosť v rámci vášho tímu alebo máte chuť uvoľniť sa medzi kolegami? A čo keby ste im navrhli skupinové aktivity zamerané na biodiverzitu?

Môžete ich organizovať na vašom pracovisku: sčítavanie zvierat a rastlín v bezprostrednom okolí, výsadba živých plotov a medonosných druhov na vonkajšom parkovisku, vysadenie zelene na fasáde alebo streche, vytvorenie zeleninovej záhrady na streche, výroba búdok a rozličných úkrytov, ktoré môžete umiestniť na budove vášho podniku...

Môžete sa takisto zúčastniť na rekonštrukčných prácach v prírode, na prechádzkach spojených s objavovaním druhov alebo osobitných biotopov, na činnostiach záchrany ropúch, návštevách ekologických fariem a pod.

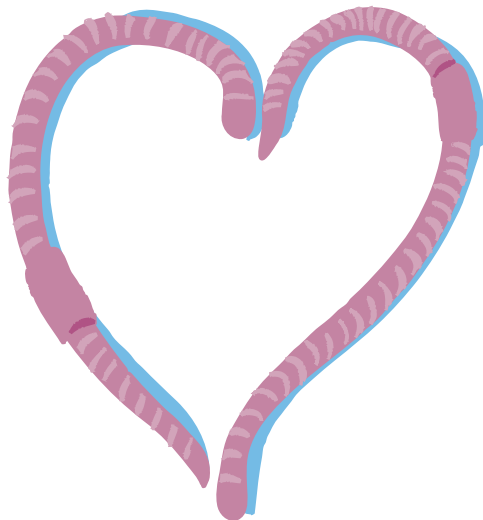

Dážďovky sú nevyhnutným článkom potravinového reťazca. Neprustajne recyklujú organické látky, ako sú suché listy a iné rozkladajúce sa rastliny. Takto prispievajú k produkcii dobrého humusu a zaručujú úrodnosť pôdy, z ktorej rastie ovocie a zelenina, ktoré konzumujeme.

Ich chodbičky tiež kypria pôdu, čo umožňuje koreňom dobre sa rozvíjať a vode prenikať rýchlo a hlboko, odkiaľ môže byť absorbovaná rastlinami. Tým sa takisto obmedzuje premočenie a erózia počas silných dažďov.

Ochraňujte týchto vzácnych pomocníkov tak, že nebudete používať chemické pesticídy a radšej budete zem obrábať pomocou plečky.

TRÁVIM DOVOLENKU V EKOLOGICKOM HOTELI.

17.
týždeň

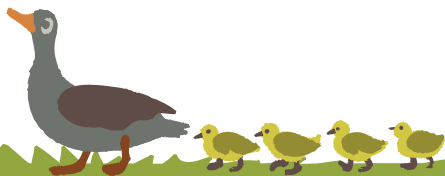
V súčasnosti existuje viacero ekologických značiek – medzi ktorými je aj európska ekologická značka – pre hotely, kempingy, ubytovne a pre ubytovanie v súkromí.

Kritériá ich udelenia? Lokalita a architektúra zariadenia (v súlade s okolitou prírodou), stavebné materiály (ekologické, udržateľné, obnoviteľné, recyklovateľné...),

obmedzená spotreba vody a neobnoviteľnej energie, znížená výroba odpadkov a hospodárenie s nimi a pod.

Ich význam? Majitelia kladú dôraz na ochranu biodiverzity prostredníctvom aktivít zohľadňujúcich prírodu či objavovania miestnych výrobkov a miestnej kultúry.

Viac informácií nájdete na:
www.ecolabel-tourism.eu

ZNIŽUJEM SPOTREBU PITNEJ VODY.

18.
týždeň

Voda je nevyhnutná pre rovnováhu planéty a jej obyvateľov, zvieratá i rastliny. Je na nej dosť pre všetkých, ale je, nanešťastie, zle prerozdelená a často zle spravovaná. V našich končinách stačí otočiť kohútikom, aby sme mohli mať pitnú vodu. Faktom je, že ju používame na všetko, často aj na umývanie auta!

Aby ste šetrili pitnou vodou, môžete polievať rastliny dažďovou vodou, a to skôr podvečer (aby ste sa vyhli vyparovaniu) a zbierať úžitkovú vodu (vodu z umývania riadu, kúpeľa, sprchy) a použiť ju na splachovanie, umývanie dlažky a dokonca, po filtrácii, aj na polievanie.

NABÁDAM SVOJU OBEC K TOMU, ABY ZÁHRADNÍČILA BIOLOGICKÝM SPÔSOBOM.

19.
týždeň

Niektoré obce sa usilujú o podporu biodiverzity pri sadení a úprave okrajov ciest a záhonov.

Ak vaša obec ešte nič podobné nerobí, navrhňte príslušnej inštitúcii uplatňovanie niektorých jednoduchých zásad: vysádzajte len miestne druhy (pokiaľ ide o kvety, trvalky si vyžadujú menej práce ako letničky), nahrádzajte pesticídy a chemické hnojivá ich biologickými náhradami, používajte nástielku a pôdopokryvné rastliny, aby ste tým obmedzovali rast buriny a znížili potrebu polievania, kompostujte rastlinný odpad a využívajte takto získaný kompost na vyživovanie pôdy na jeseň, praktizujte neskoré kosenie, čím zachováte i miesta vhodné na útočisko...

ZÚČASTŇUJEM SA NA MEDZINÁRODNOM DNI BIODIVERZITY.

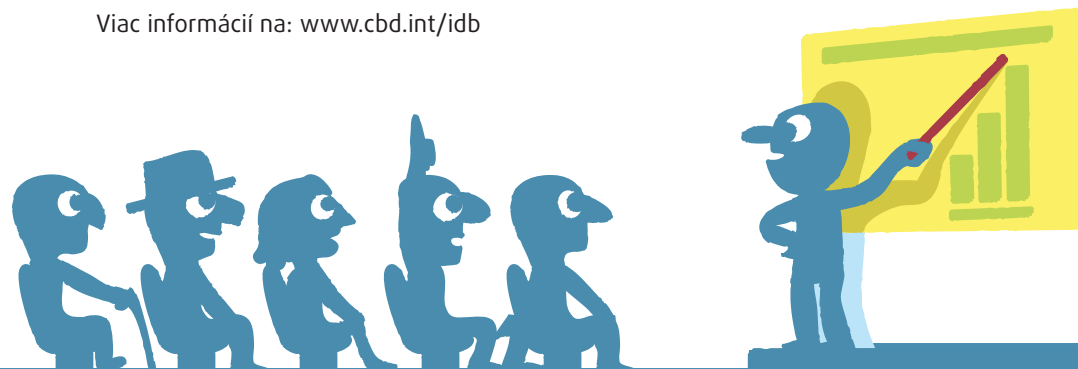
20.
týždeň

22. máj vyhlásila OSN za Medzinárodný deň biodiverzity. Tento deň je príležitosťou zlepšovať povedomie verejnosti a politického sveta o biodiverzite, jej stave, výzvach, hrozbách a zachovaní.

Každý rok sa riešia iné témy: biodiverzita a poľnohospodárstvo v roku 2008, invázne exotické druhy v roku 2009, biodiverzita a rozvoj v roku 2010, biodiverzita a lesy v roku 2011.

Oslávte tento deň a zúčastnite sa na aktivitách (výstavy, konferencie, atď.), ktoré sa pri tejto príležitosti plánujú. Alebo sami zorganizujte biopiknik, prechádzku spojenú s objavovaním miestnej fauny a flóry či koncert prírodnej hudby.

Viac informácií na: www.cbd.int/idb

STANE SA ZO MŇA EKOLOGICKÝ DOBROVOLNÍK.

**21.
týždeň**

Máte chuť využiť vaše prázdniny v zahraničí na ochranu biodiverzity? Staňte sa ekologickými dobrovoľníkmi.

Objavíte miesta, ktoré sú nedostupné bežným turistom a aktívne pomôžete združeniam na ochranu prírody viesť prieskumné práce alebo práce na ochranu prírody. Nie je potrebné byť odborníkom na biológiu či environmentálne vedy. Tieto navrhované aktivity sú dostupné pre všetkých.

Čo by ste povedali na to, keby ste šli počítať veľryby do Stredozemného mora, chrániť medvede v Rumunsku a skúmať populácie veľkých bielych žralokov pozdĺž južnej Afriky, zúčastnili sa na záchrane gibbonov, makakov a útloňov v Thajsku či podporovali biologické poľnohospodárstvo v Indii?

VYTVÁRAM PRÍRODNÉ ÚTOČISKÁ PRE BIODIVERZITU.

22.
týždeň

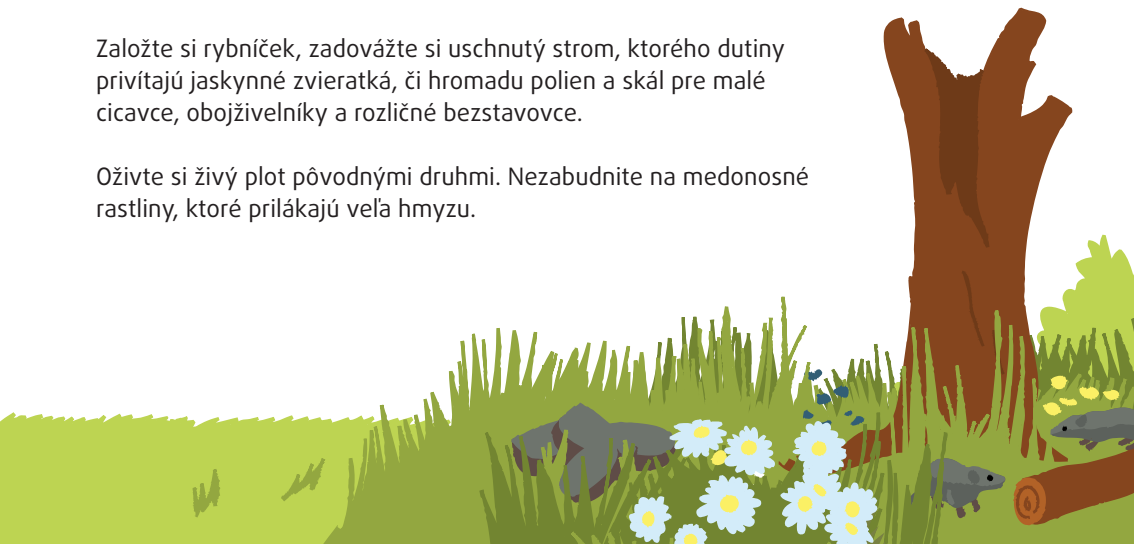
Ako premeniť záhradu – či už vašu, alebo školskú záhradu vašich detí či záhradu vášho podniku – na prírodné útočisko pre biodiverzitu?

Zakazujte používanie pesticídov a chemických hnojív.

Nechajte v jednom rohu záhrady rásť rastliny spontánne a nekoste ho príliš skoro: tým umožníte reprodukciu a diverzifikáciu rastlinných druhov, v ktorých sa ukrýva veľký počet zvierat.

Založte si rybníček, zadovážte si uschnutý strom, ktorého dutiny privítajú jaskynné zvieratká, či hromadu polien a skál pre malé cicavce, obojživelníky a rozličné bezstavovce.

Oživte si živý plot pôvodnými druhmi. Nezapomnite na medonosné rastliny, ktoré prilákajú veľa hmyzu.

VYBERÁM SI BIOKOZMETIKU.

23.
týždeň

Čistiace prostriedky a väčšina súčasnej kozmetiky obsahuje chemické látky (konzervanty, syntetické voňavky, povrchovo aktívne zložky a pod.), ktoré nie sú biologicky odbúratelné a sú teda škodlivé pre biodiverzitu, najmä vo vodnom prostredí, do ktorého sa dostávajú cez odpadové vody.

Vyberte si radšej biokozmetiku: umývajte sa prírodným mydlom, do kúpeľa si pridajte niekoľko kvapiek levanduľového oleja, pleť si čistite odvarom z kamilky alebo nevädze, posilňujte ju pšeničnými alebo ovsenými otrubami, vyživujte ju rastlinným slnečnicovým či olivovým olejom. Dokonca si môžete vyrobiť vlastnú zubnú pastu, je to veľmi jednoduché!

OBJAVUJEM PRÍRODU V MESTE.

24.
týždeň

Na rozdiel od toho, čo by sme si mohli myslieť, je biodiverzita často oveľa väčšia v meste ako na vidieku, kde vládne poľná alebo lesná monokultúra.

V meste môžu byť biotopy prekvapivo veľmi pestré: verejné záhrady, súkromné záhrady, jazierka, parky, lesy, cesty so stromami, rozsiahle terény, neobrábané pôdy, okolie železníc, brehy potokov, nehovoriac o zelených strechách a terasách, fasádach a zakvitnutých balkónoch. Dokonca aj tie najmenšie štrbinky v chodníkoch či na budovách alebo múroch obýva množstvo divokých rastlín!

Ale táto biodiverzita je zraniteľná: nie je pre ňu dobré, ak musí znášať nápor miešačiek betónu či cestných valcov.

INFORMUJEM SA O PESTOVANÍ BAVLNY NA BIOLOGICKEJ BÁZE.

25.
týždeň

Intenzívne pestovanie tradičnej bavlny využíva len 3 % obrábatelného povrchu, ale 25 % všetkých predávaných insekticídov na svete! Ochudobňovanie pôd, odlesňovanie, masívne zavlažovanie, znečisťovanie podzemných vôd, vystavovanie poľnohospodárov a miestnych druhov toxickým látkam a pod. Je preto mimoriadne škodlivá pre životné prostredie aj pre ľudí.

Na rozsiahle pestovanie bavlny na biologickej báze sa naopak využívajú prírodné hnojivá a pesticídy, vyžaduje si menej vody, zachováva úrodnosť pôdy (keďže sa strieda s inými plodinami) a vytvára bavlnu s jemnejšími a odolnejšími vláknami.

Okrem toho, vďaka tomu, že sa s ňou od momentu výroby až po jej spracovanie do oblečenia nezaobchádza chemicky, je bavlna na biologickej báze hypoalergénna.

PRI CESTOVANÍ OCHUTNÁVAM MIESTNE ŠPECIALITY.

26.
týždeň

Ak ochutnáte jedlá z miestnych surovín, podporíte tým roľníkov, ktorí pestujú alebo chovajú miestne druhy, a tak obmedzíte znečisťovanie spôsobované dopravou: je to dobré pre miestne hospodárstvo, ako aj pre biodiverzitu!

Odmietajte však jedlá z ohrozených druhov (korytnačie bifteky, suši z tuniaka modroplutvého, holotúrie, mäso z buša atď.) alebo jedlá, ktorých produkcia má negatívny dopad na miestnu biodiverzitu (lov rýb alebo poľovanie bez dodržiavania minimálnych veľkostí alebo kvót, pestovanie vyžadujúce odlesňovanie dôležitých oblastí a pod.).

Prestaňte užívať tradičné lieky či kozmetiku z rohu nosorožca, slonieho kla, kostí a vnútorností tigra, pižma jeleňa rodu kabara...

Zoznam ohrozených
druhov nájdete na:
www.cites.org
www.iucnredlist.org

SŤAHUJEM SI ZVUKY ZVIERAT DO SVOJHO MOBILU.

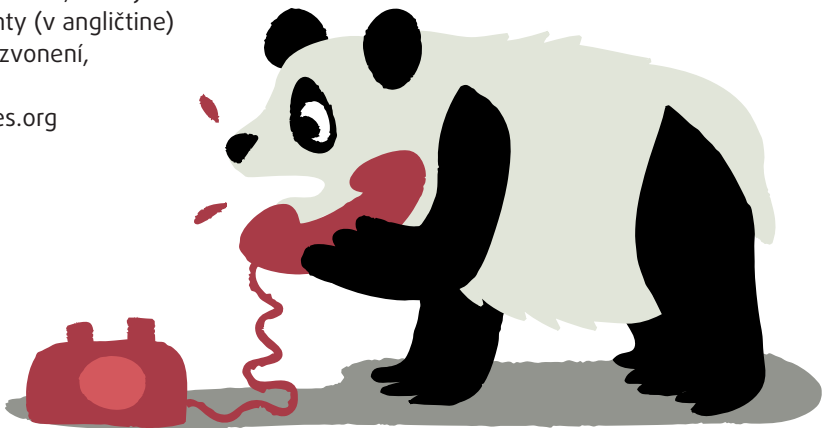
**27.
týždeň**

Americké združenie *Center for Biological Diversity* navrhuje originálny spôsob ako zlepšovať povedomie ľudí na celom svete o kríze, ktorú dnes zažíva biodiverzita. Odteraz si môžete do mobilu zadarmo sťahovať zvonenia vo forme zvukov vzácných zvierat, ktorým hrozí vyhynutie alebo tých, ktoré by sa mohli zaradiť medzi ohrozené druhy.

Rev sokola sťahovavého, krik pandy veľkej, spev vyzy... Nech už si vyberiete akékoľvek zvonenie, určite ním prekvapíte vaše okolie. Potom bude už len na vás, aby ste im podali výklad o ohrozenom zvierati z vášho zvonenia.

Stiahnuť si tieto zvonenia, ako aj prečítať si dokumenty (v angličtine) s opismi zvierat zo zvonení, môžete na stránke:
www.rareearthtones.org

POUŽÍVAM OPAĽOVACIE KRÉMY NA BÁZE MINERÁLNYCH FILTROV.

28.
týždeň

Väčšina opalovacích krémov obsahuje chemické UV filtre, ktoré často vyvolávajú alergie. Ak sa dostanú do morí, jazier, riek, môžu okrem iného vyvolať hormonálnu nerovnováhu u zvierat, ale aj u človeka! V určitej miere sú zodpovedné aj za blednutie koralov.

Niektoré turistické strediská, ako je napríklad vodný park Xel-Há v Mexiku, zobrali túto hrozbu vážne: povoľujú sa v nich len opalovacie krémy na báze minerálnych filtrov. Síce sa neroztierajú veľmi ľahko a niekedy zanechávajú biele stopy z dôvodu minerálnych filtrov, sú účinné a najmä menej toxické pre vás, ako aj pre prírodu.

Iné riešenie? Noste tričko alebo si na plávanie oblečte surfistickú kombinézu...

PODPORUJEM PRECHOD ZVIERAT DO SVOJEJ ŠTVRTE.

29.
týždeň

Značnú časť zelených priestorov v meste tvoria súkromné záhrady. Často predstavujú ostrovy zelene okolo blokov domov a sú obklopené múrmi. Povzbudte vašich susedov, aby vytvárali malé prechodové tunely medzi záhradami tak, že zospodu každého múra vyberú jednu či dve tehly, čo umožní prechod ježkom, piskorom, žabám, ropuchám a ostatným zvieratám.

Aby ste medzi sebou tieto ostrovy zelene spojili, presvedčte miestne orgány, aby uskutočnili určité výsadby, ako je napríklad vysádzanie stromov na ulici (môžete napnúť mostík pre veвериčky z povrazov ponad cestu) alebo zrealizovali podzemnú chodbičku (niečo ako žabodukty) pod spomaľovačmi rýchlosti.

KUPUJEM SI ZÁHRADNÝ NÁBYTOK Z CERTIFIKOVANÉHO DREVA.

30.
týždeň

Drevo má minimálne dve výhody: je odolnejšie ako plast a nie je vyrobené z ropy. Kúpou nábytku s certifikátom FSC alebo PEFC máte istotu, že drevo, z ktorého je nábytok vyrobený, pochádza z lesov riadených udržateľným spôsobom a nie je z lesov mierneho podnebia alebo severných lesov, ktoré trpia ústupom biodiverzity, alebo z vlhkých tropických lesov, v ktorých sa ťaží nadmerným spôsobom.

Medzi označenými lesmi si vyberajte miestne dreviny, ktoré sú rovnako odolné ako exotické dreviny, ale vyžadujú si menej energie a znečistenia pri preprave. Pri ošetrovaní dreva použite prírodné výrobky na báze lanového oleja, včelieho alebo rastlinného vosku.

Viac informácií o týchto
označeniach nájdete na:

www.fsc.org

www.pefc.org

ZNIŽUJEM KONZUMÁCIU MÄSA.

31.
týždeň

Prečo? Pre chov dobytka je potrebné mať k dispozícii pastviny alebo vyrábať krmivo (zo sóje, kukurice, repy, repky...), a teda mať veľké poľnohospodárske územia, a to často na úkor lesov! Okrem toho je treba veľa vody a pesticídov na pestovanie krmív, čo spôsobuje vyčerpanie a znečisťovanie podzemných vôd.

Ale to nie je všetko! Počas trávenia vytvárajú prežúvavce enormné množstvo metánu – jedného z najobávanejších skleníkových plynov – najmä ak sú kŕmené proteínovými plodinami, akou je napríklad sója.

Koniec koncov, príliš veľa mäsa môže škodiť vášmu zdraviu (nadmerná hladina cholesterolu, rakovina, cukrovka a pod.). Niekoľkokrát do týždňa nahrádzajte mäso šošovicou, vajčkami, syrmi, zeleninou alebo ovocím.

NAKUPUJEM SUVENÍRY Z DOVOLENIEK ZODPOVEDNE.

32.
týždeň

Dbajte o to, aby suveníry, ktoré si prinesiete z dovolenky, nepochádzali z ohrozených druhov. Bojkotujte všetko, čo je vyrobené z koralov, slonoviny, panciera korytnačky morskej, brazílskeho palisandra (*Dalbergia nigra*)...

Niektoré predmety (kabelka z krokodílej kože, obrazy z krídel motýľov...) môžu byť vyrobené i zo zvierat chovaných v zajatí alebo z rastlín vypestovaných v umelom prostredí. Kupujte len tie, ktoré majú povolenie CITES: týmto povolením nevyhnutným na prechod cez colnicu sa zaručuje, že ich predaj je povolený a neohrozuje biodiverzitu.

CITES je medzinárodný dohovor, v ktorom sa upravuje obchodovanie so zvieracími a rastlinnými druhmi, ktorým hrozí vyhuby.

Viac informácií nájdete na: www.cites.org

NEZÁSBUJEM „OSTROVY ODPADU“ NA OTVORENOM MORI.

33.
týždeň

Vplyvom morských prúdov sa na moriach a oceánoch tvoria skutočné ostrovy odpadu vytvoreného človekom. Len samotná plocha odpadu v Tichom oceáne („The Great Pacific Garbage Patch“) má viac ako 3,5 miliónov km² !

Tieto ostrovy sú tvorené hlavne z plastu. A práve nim trvá rozklad 500 až 1000 rokov (pričom vylučujú množstvo toxických látok), čo môže udusiť ryby, korytnačky, vtáky a morské cicavce, ktoré prehltajú kúsky plastu v presvedčení, že ide o korisť.

Čo robiť? Obmedzujte používanie plastov (tašiek, fľašiek...), nič nehádzte do prírody (hoci aj ďaleko od mora) a rozprávajte známym okolo vás o týchto ostrovoch odpadu, o ktorých ľudia ešte veľa nevedia.

Každý deň miznú stovky hektárov lesov na celej planéte. Vykľujú sa, aby sa rozširovali oblasti na pestovanie a bývanie alebo sú nadmerne využívané, aby nám poskytli drevo na stavenie a výrobu nábytku.

Mnohé mimovládne organizácie organizujú projekty zalesňovania v najviac postihnutých regiónoch. Ak majú pozitívny ekologický vplyv (boj proti dezertifikácii, zosuvu terénu), ak zlepšujú biodiverzitu v regióne (výsadba ohrozených rastlinných druhov či boj proti roztriedeniu biotopov) a ak ich podporuje miestne obyvateľstvo, prispievajte im svojimi darmi. Alebo u nich môžete pracovať ako ekologický dobrovoľník...

OBMEDZUJEM NADMERNÉ SVIETENIE V EXTERIÉRI.

35.
týždeň

Na vidieku, ako aj v meste, dokáže osvetlenie ciest, ulíc a záhrad niektorým tvorom (človeku, liškam...) umožniť fungovať aj v noci.

Ale umelé svetlo ruší mnohé iné druhy. Zvieratá, ktorých zrak je prispôsobený nočnému životu (sovy či potkany), majú problémy zbadať prekážky, korisť či svojich predátorov. Sťahovavé vtáky sú dezorientované. Nočné motýle krúžia okolo pouličných lúčov až do vyčerpania. Samičie svätajánske mušky nedokážu zbadať svetelné signály samičiek a teda sa nemôžu rozmnožovať.

Aby ste osvetlili vašu záhradu, terasu či schody pred dverami, vyberte si lampy, ktoré nie sú oslepujúce a smerujú dolu. A vypínajte ich hneď, ako vojdete dovnútra.

V JEDÁLNI ZAVÁDZAM EKOLOGICKÉ STRAVOVANIE.

36.
týždeň

Podnikové reštaurácie, školské jedálne, jedálne v nemocniciach či domovoch dôchodcov: v kuchyniach závodného stravovania sa stravuje veľa ľudí.

Presvedčte zodpovedné osoby vašej jedálne, aby si nechali dovážať bioprodukty miestnych výrobcov, aby podávali sezónne ovocie a zeleninu, znižovali porcie mäsa a rýb a nahrádzali ich pravidelne jedlami z obilnín, zeleniny, vajíčok, syrov a aby podávali zabudnuté odrody (topinambur, krmná repa...), znižovali a kompostovali nevyužitelný odpad (ako sú šupy a vajíčkové škrupinky) a pod.

Vyžaduje si to prispôsobenie zo strany kuchárov, ale bude to mať veľa pozitívnych vplyvov na biodiverzitu a vaše zdravie!

ZÚČASTŇUJEM SA NA KAMPANI „SADÍME STROMY PRE PLANÉTU“.

37.
týždeň

Stromy poskytujú človeku potravu, palivo, stavebný materiál, vlákna a lieky. Ukrývajú aj veľký počet cicavcov, vtákov, bezstavovcov, machy, huby... A zachytávajú oxid uhličitý, vypúšťajú kyslík, zabraňujú erózii, zachovávajú vlhkosť pôdy, znižujú teplotu o niekoľko stupňov, zvyšujú úroveň vlhkosti vzduchu a zúčastňujú sa na zachovaní klimateckej rovnováhy.

Ale hrozí im stále rastúce odlesňovanie. Aby ste bojovali proti zhubným následkom tohto odlesňovania, zúčastnite sa na kampani „Sadíme stromy pre planétu“, ktorú organizuje program OSN pre životné prostredie.

Viac informácií nájdete na:
www.unep.org/billiontreecampaign

BOJUJEM ZA TO, ABY SA CESTY PRISPÔSOBOVALI BIODIVERZITE.

38.
týždeň

Nabádajte miestne orgány, aby zlepšovali environmentálnu kvalitu ciest.
Čo môžu robiť?

Plánovať trasy ciest tak, aby sa minimalizoval ich vplyv na prostredie.

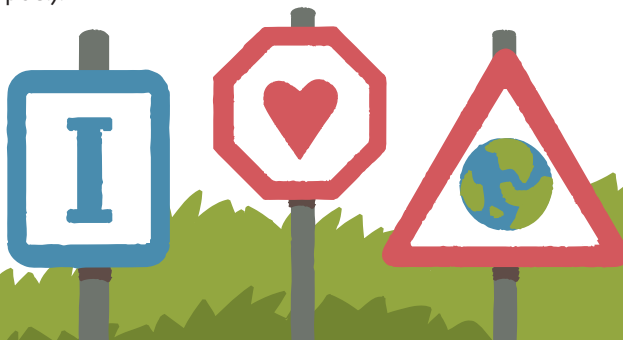
Vyberať si menej hlučné obklady, ktoré obsahujú recyklovateľné materiály.

Umiestňovať upravené osvetlenie (nie oslepujúce, umiestnené smerom dolu, solárne kolektory...).

Vytvárať alebo podporovať miesta prechodu pre zvieratá (žaby, veveričky, jelene...).

Vysádzať husté živé ploty pozdĺž ciest, najmä na usmerňovanie fauny smerom k ekoduktom a sčasti na absorpciu atmosférického znečistenia, hluku, svetla...

Upravovať okraje ciest v správny čas (strihanie stromov a krovín mimo obdobia hniezdenia, neskoré kosenie a pod.).

NEKUPUJEM SI OBLEČENIE, KTORÉ SI VYŽADUJE CHEMICKÉ ČISTENIE.

39.
týždeň

Väčšina chemických čistiarní používa perchlóretylén (alebo tetrachlóretylén). Toto rozpúšťadlo je toxické pre tých, ktorí s ním narábajú: dráždi pokožku a sliznicu, vyvoláva nevoľnosť, bolesť hlavy a straty vedomia, hromadí sa v organizme a je pravdepodobne karcinogénny.

Normálne by sa mal využívať v uzavretom okruhu, avšak nachádza sa aj v podzemných vodách a riekach. Je takisto veľmi škodlivý pre životné prostredie, osobitne pre vodné ekosystémy.

V súčasnosti sú ekologické snahy používať len výrobky biologicky odbúratelné (najmä voda) ešte stále veľmi zriedkavé. Riešenie? Vyhýbajte sa nakupovaniu oblečenia a posteľnej bielizne, ktoré si vyžadujú chemické čistenie!

DÁM SI UROBIŤ ZELENÚ STRECHU.

40.
týždeň

V meste predstavuje strecha pokrytá rastlivosťou dodatočný úkryt pre mnohé druhy hmyzu a vtákov. To však zďaleka nie je jediný dôvod! Zadržava značnú časť dažďovej vody. Zlepšuje kvalitu okolitého vzduchu. Chráni budovu pred veľkými výkyvmi teploty a sama vytvára akúsi akustickú izoláciu.

Rastliny si vyberte podľa typu strechy (musí byť rovná alebo s miernym sklonom!), hmotnosti, ktorú dokáže uniesť a času, ktorý ste ochotní venovať údržbe tohto rastlínstva (machy, tučnolisté rastliny a trávy, ktoré si vyžadujú len každoročnú údržbu). Aby ste dosiahli optimálny výsledok, obráťte sa na špecializovanú firmu.

NEVYPÚŠŤAM EXOTICKÉ DRUHY DO PRÍRODY.

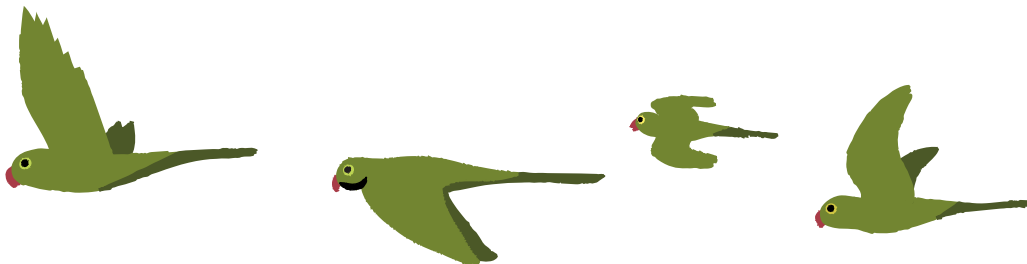
41.
týždeň

Vypúšťať exotické zvieratá do prírody, či už úmyselne alebo nie, môže byť problém. Niektoré druhy (papagáje, vodné korytnačky...) sa totiž dokážu úplne aklimatizovať a začať sa rýchlo množiť. To isté platí aj o rastlinách (krídatka japonská, stolístok vodný...).

Ak sa v prírode nenachádzajú prirodzení predátori, ktorí regulujú populácie v miestach pôvodu, niektoré exotické druhy sa natolko rozmáhajú, že ohrozujú domáce druhy. Okrem toho môžu mať tieto invazívne druhy značný hospodársky vplyv a negatívne účinky na ľudské zdravie. A často je zložité a nákladné zbaviť sa týchto druhov po tom, čo sa už raz v prírode usadili...

Ak teda chováte exotické druhy, prijmite všetky opatrenia, aby ste zabránili ich rozšíreniu do nášho životného prostredia.

OBJAVUJEM „OHNISKÁ“ BIODIVERZITY.

42.
týždeň

Tieto regióny patria medzi najbohatšie regióny čo do biodiverzity. Zoskupujú približne 60 % druhov rastlín, vtákov, cicavcov, plazov a obojživelníkov planéty, z ktorých takmer polovica sú miestne druhy (t. j. vlastné týmto regiónom) – ale aj tie najohrozenejšie: už stratili prinajmenšom 70 % svojej primárnej vegetácie a ukrývajú 75 % živočíšnych druhov, ktoré sú najviac ohrozené!

V súčasnosti je na svete 34 „ohnísk“, pričom morské ohniská sa ešte nestanovili, a práve teraz je v tejto záležitosti potrebné konať čo najrýchlejšie. Vy teda konajte tak, že podporíte združenia na ochranu prírody, ktoré pracujú v týchto regiónoch.

Viac informácií nájdete na: www.biodiversityhotspots.org

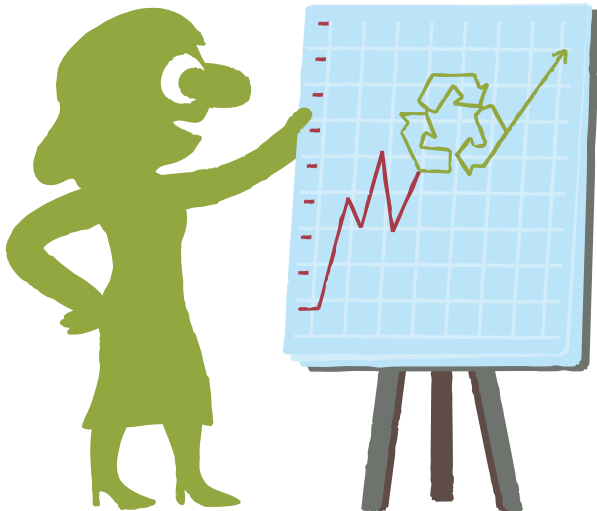

NABÁDAM SVOJ PODNIK, ABY KONAL V ZÁUJME BIODIVERZITY.

43.
týždeň

Povzbudte váš podnik, aby kompenzoval svoj vplyv na životné prostredie (emisie CO₂, sídlo v blízkosti vodného toku...) alebo zvyšoval svoje zapojenie v prospech biodiverzity.

Ako? Dotovaním združení na ochranu prírody (ktoré obnovujú osobitné ekosystémy, ochraňujú ohrozené druhy), financovaním vedeckých programov na sčítavanie a zachovanie, rozdelením ziskov s južnými krajinami, ktoré poskytli suroviny alebo genetické zdroje, vytvorením nadácie na ochranu biodiverzity či zapojením zamestnancov prostredníctvom ich vysielania do terénu.

SPoznÁVAM SYSTÉM PLATIEB ZA ENVIRONMENTÁLNE SLUŽBY.

44.
týždeň

Polnohospodár je odmeňovaný, ak aj napriek určitému ušlému zisku súhlasí s nevyťažením lesa s cieľom rozšíriť svoju poľnohospodársku plochu, ale naopak zachováva ho, aby naďalej absorboval vody z bystrín zachytával a premieňal CO₂ na O₂, a aby sa podieľal na uchovávaní a živení mnohých druhov... Toto sú príklady princípu „platieb za environmentálne služby“.

Tento inovatívny princíp už prináša určitý úspech, hoci je zložité stanoviť finančnú hodnotu určitých environmentálnych služieb. Pozdáva sa vám? Hovorte o tom ľuďom okolo vás! Určite to nepôjde len jedným uchom dnu, druhým von...

VO SVOJEJ ŠTVRTI ORGANIZUJEM VEĽKÉ UPRATOVANIE.

45.
týždeň

So svojimi susedmi a za podpory miestnych orgánov zorganizujte veľké upratovanie svojej štvrte, kým sú konáre ešte bez listov a tráva nízka.

Odpracte plastové tašky zo stromov a pozbierajte odpadky (plechovky, fľašky, kontajnery, pneumatiky, televízory, plechovky od farieb...) pozdĺž cesty, z okrajov riek a húštin premenených na nelegálne smetiská. Vytriedte ich a odneste ich na skládky.

Znížite tým znečistenie ekosystémov, ako sú vodné toky alebo prielohy. A tak ochránite zvieratá pred mnohými nebezpečenstvami, zraníť sa pri šliapnutí po rozbitom skle, alebo sa zadusiť kúskami plastu, ktorý by mohli považovať za potravu!

ZNIŽUJEM SPOTREBU PAPIERA A KARTÓNU.

46.
týždeň

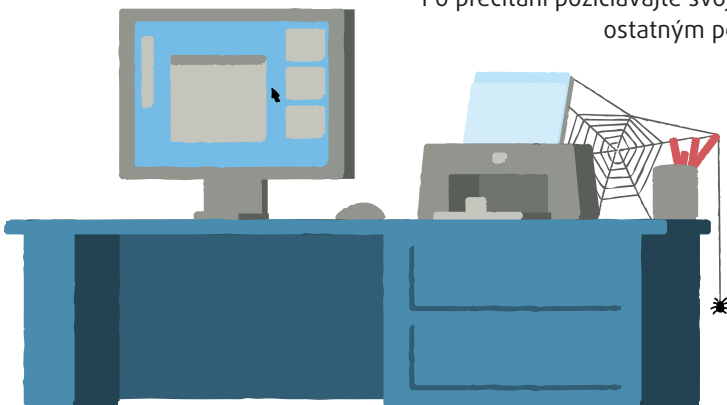
Používajte menej papiera a kartónu, chránite tým lesy, znižujete množstvo energie a vody používanej pri ich výrobe, ako aj vytvorený odpad.

Dokumenty tlačte obojstranne alebo používajte druhú nepoužitú stranu pri písaní poznámok. Ak sa dá, používajte obálky na dvakrát a tie, ktoré sa nedajú, používajte na zapisovanie si nákupu, odkazov...

Ak sa dá, vyberte si radšej recyklovaný papier alebo papier s označením FSC alebo PEFC (zošity, toaletné papiere, papierové tapety), tkaninu (servítky, vreckovky, tašky...) alebo to riešte online (kalendáre, prevody...).

Po prečítaní požičiavajte svoje knihy, noviny a časopisy ostatným potenciálnym čitateľom.

A, samozrejme, recyklujte staré papiere a kartóny.

VĎAKA INTERNETU KONÁM V PROSPECH BIODIVERZITY.

47.
týždeň

Dokonca len takým surfovaním po internete môžete konať v prospech biodiverzity. Niektoré vyhľadávače vám každý deň navrhujú urobiť gesto na pomoc planéte. Iné počítajú vaše návštevy a za každých 100 alebo 500 kliknutí vysadia nový strom. Iné sa zobrazujú na čiernom pozadí (vyžadujúce menej energie ako biela verzia) alebo odovzdávajú všetko alebo časť svojich reklamných príjmov združeniam na ochranu prírody.

Takisto si môžete vyrátať vašu ekologickú stopu, financovať programy kompenzácie CO₂ vytvoreného pri cestovaní lietadlom, informovať sa o ekoznačkách, podeliť sa o svojej skúsenosti, pokiaľ ide o ochranu biodiverzity prostredníctvom blogov, fór či internetových sociálnych sietí.

STÁVA SA ZO MŇA PRIAZNIVEC MIESTNEJ STRAVY.

48.
týždeň

Aby ste sa stali priaznivcom miestnej stravy, jedzte len potraviny vyrobené na mieste. Obmedzte tak vypúšťanie CO₂ do atmosféry počas prepravy (z dôvodu zmeny klímy spôsobenej zvyšovaním podielu skleníkových plynov jestvuje riziko zániku mnohých zvierat a rastlín) a podporíte tak výrobcov z vášho regiónu, ktorí pestujú alebo chovajú miestne druhy.

Týka sa to, samozrejme, aj spotreby sezónneho ovocia a zeleniny. Tie majú často lepšiu chuťovú kvalitu, najmä ak sú to biovýrobky, ako ich medzinárodné ekvivalenty (ktorých pestovanie si môže vyžadovať veľké množstvo hnojív a chemických pesticídov a veľmi znečisťuje dopravu), a neplatíte za zmenu kurzu!

OBMEDZUJEM VYHADZOVANIE LIEKOV DO PRÍRODY.

49.
týždeň

Do toalety vyhadzujeme i veľkú časť aktívnych zložiek liekov, ktoré užívame. Tie sú odolné proti spracovaniu odpadových vôd v čističkách, a tak sa dostávajú do riek a morí, kde pôsobia na vodnú faunu a flóru.

Ich vplyv je ešte málo známy, ale napríklad sa zdá, že niektoré ryby vystavené syntetickým estrogénom z antikoncepčných tabletiiek sa stávajú hermafroditmi.

Čo robiť? Neužívať lieky, až kým to nie je skutočne nevyhnutné (v prípade vírusových infekcií antibiotiká neslúžia k ničomu) a do lekárne vrátiť tie, ktoré nie sú využívané alebo ktorým vypršal dátum použiteľnosti (nezahadzujte ich do smetiaka ani do toalety!).

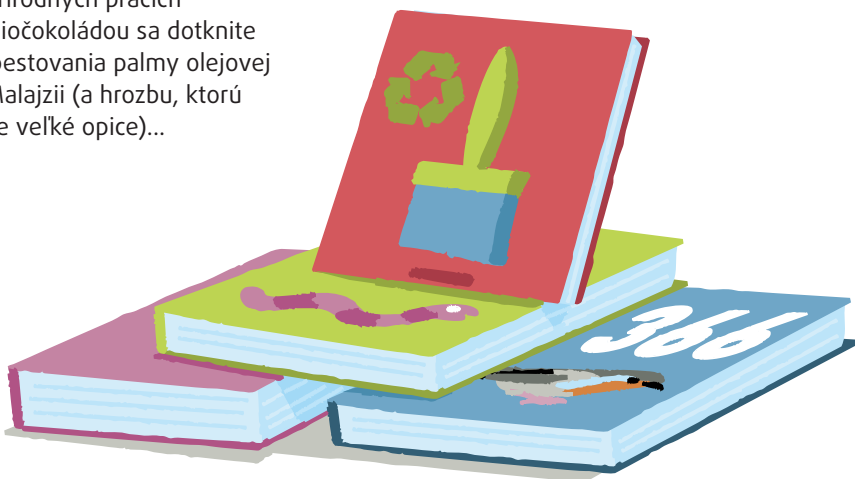
VYBERÁM DARČEKY SÚVISIACE S BIODIVERZITOU.

50.
týždeň

Chýbajú vám nápady na darčeky? Vyberajte si predmety, prostredníctvom ktorých hovoríte o biodiverzite, službách, ktoré poskytuje a o dôležitosti jej zachovania. Je to príjemný spôsob dotknúť sa problematiky, ktorá je pre našu planétu taká nevyhnutná!

Darujte domácim majstrom príručku o prírodných farbách, labužníkom knihu o jedlých kvetinách, svetobežníkom sprievodcu ekologickým cestovným ruchom, prírodopiscom ďalekohľad.

Alepským mydlom vzbudte záujem o používanie prírodných praciech prostriedkov. Biočokoládou sa dotknite problematiky pestovania palmy olejovej v Indonézii a Malajzii (a hrozbu, ktorú predstavuje pre veľké opice)...

DÁM SVOJE MENO NOVÉMU DRUHU.

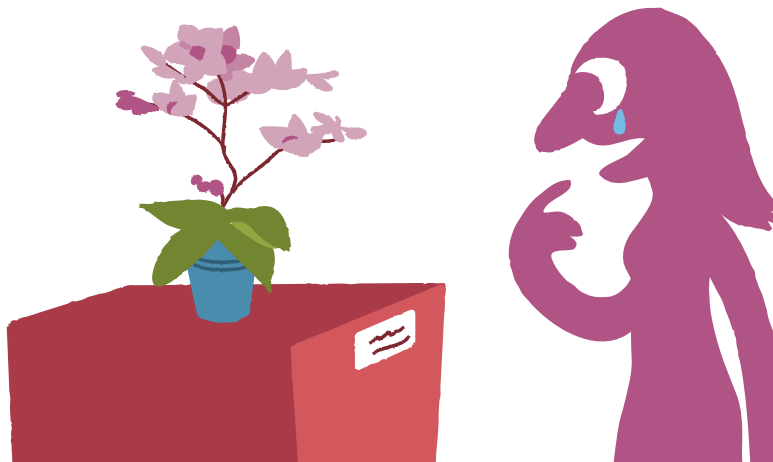
51.
týždeň

BIOPAT (Patrons for Biodiversity), iniciatíva podporovaná najmä mnohými nemeckými inštitútmi a prírodovedeckými múzeami, vám poskytuje možnosť dať vaše meno alebo meno niekoho z vašich blízkych zvieraciemu alebo rastlinnému druhu, ktorý bol nedávno objavený (žaba, motýľ, pavúk, papraď, orchidea) výmenou za váš dar.

Takto sa stane vaše zanievanie za ochranu biodiverzity nesmrteľným. Podporíte tak taxonomický výskum (t. j. popis nových druhov), ako aj štúdie a činnosti súvisiace s ochranou prírody, ktoré sa vedú najmä v krajinách, kde sú tieto nové druhy objavené.

Viac informácií o tejto iniciatíve nájdete na:
www.biopat.de

INFORMUJEM SA O PROGRAME NATURA 2000.

52.
týždeň

Polnohospodárstvo, lesníctvo, priemysel či cestovný ruch môžu byť pôvodcom zhoršovania prírodných prostredí, ako sú rašeliniská, stepi, bukové a dubové háje... a v dôsledku toho znižovania počtu mnohých zvieracích a rastlinných druhov.

Európsky program Natura 2000 má v súlade s ľudskými činnosťami za cieľ zachovať tieto druhy a prírodné prostredia, v ktorých sa ukrývajú. Aké prostriedky na to využívajú? Obnovovanie biotopov, opätovné uvedenie miestnych druhov, rozvoj činností výskumu a vzdelávania...

Viac informácií o Natura 2000 nájdete na:
ec.europa.eu/environment/nature

Viac informácií:

Príroda a biodiverzita

http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

Sústava Natura 2000

http://ec.europa.eu/environment/nature/naturazoo/index_en.htm

Kampaň na podporu biodiverzity

http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/campaign/index_sk.htm

Dohovor o biologickej diverzite

<http://www.cbd.int/>

Kráľovský belgický inštitút prírodných vied

<http://www.sciencesnaturelles.be/>

Federálna verejná služba - verejné zdravie,
bezpečnosť potravín a životné prostredie

<http://www.health.belgium.be/>

Európska komisia

52 tipov na ochranu biodiverzity

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie.

2011 – 60 s. – 15 x 15 cm

ISBN 978-92-79-18631-8

doi:10.2779/97131

Publikáciu si je možné objednať zadarmo až do vyčerpania zásob:

Jednu kópiu možno získať prostredníctvom internetového kníhkupectva EU Bookshop, ktoré poskytuje online prístup k publikáciám Európskej únie:

[http:// bookshop.europa.eu](http://bookshop.europa.eu)

Viacero kópií možno získať v najbližších vnútroštátnych informačných centrách Europe Direct:

http://europa.eu/europedirect/meet_us/index_sk.htm

Biodiverzita
VŠETCI DÁME NA JEJNEJ LOCI

Úrad pre publikácie

ISBN 978-92-79-18631-8

9 789279 186318